

EN VÄLMÅENDE LANDSBYGD ÄR VÅRT MÅL
LANDSBYGDSPOLITISKA SAMARBETSGRUPPEN YTR SOM NÄTVERK FÖR UTVECKLINGEN

VÄLFÄRD GENOM LA

Visionen om Finlands landsbygd år 2020:

*Landsbygden är en mångskiftande
och uppskattad del av det finländska
samhället.*

*Utrymme, rymligt boende och lokala
lösningar är källor till välfärd och
utgör grunden för hållbar utveckling.*

*Samhället tryggar de grundläggande
strukturerna för boende och
verksamhet på landsbygden och ger
stöd till det utvecklingsarbete som
medborgarna själv utför.*

*Människorna, sammanslutningarna
och företagen på landsbygden
mår bra samtidigt som den sociala
sammanhållningen, tillståndet i miljön
och konkurrenskraften har förbättrats
vilket är till gagn för hela samhället.*

*Aktörerna har avsevärt fler
internationella kontakter.*

LANDSBYGDSPOLITIK

Landsbygdspolitiken bidrar på många sätt till att landsbygden mår bra och att landsbygdens potential tillvaratas på ett hållbart sätt i hela landet.

Målet är en livskraftig landsbygd där arbetsplatserna och servicen är nära människorna, där infrastrukturen, transport- och dataförbindelserna fungerar och där var och en kan fritt välja en lämplig boendeform.

Landsbygdspolitiken påverkar livet i många områden, till exempel utbildning, kultur, trafik, telekommunikation, hälsovård, företagande, sysselsättning, boende, planläggning och livsmiljö. Landsbygdspolitiken utgår från regionerna och riktar sig till alla landsbygdsområden och de många landsbygdsaktörerna, människogrupper och näringar. En landsbygdspolitisk aktör behövs på alla verksamhetsnivåer (den internationella, den nationella, den regionala, den kommunala och bynivån) i samhällets tre sektorer (den offentliga, den privata och tredje sektorn).

Finland är ett mycket landsbygdsbetonat land

- Finland är till sin areal stort och glest bebott. Folktätheten är i 17 per kvadratkilometer.
- I Finland är kommunerna indelade i fyra typer av områden: städer, stadsnära landsbygd, kärnlandsbygd och glesbygd. 40 % av finländarna bor i landsbygdskommuner (Statistikcentralen 2008).
- Städerna är små och de ligger enligt europeiskt mått glest. Städernas influensområden täcker inte hela landet.

- Finland och Irland är de mest landsbygdsbetonade länderna i Europeiska unionen.
- I Finland finns cirka 3 900 byar och i nästan 3 000 av dem finns ett aktivt byalag.

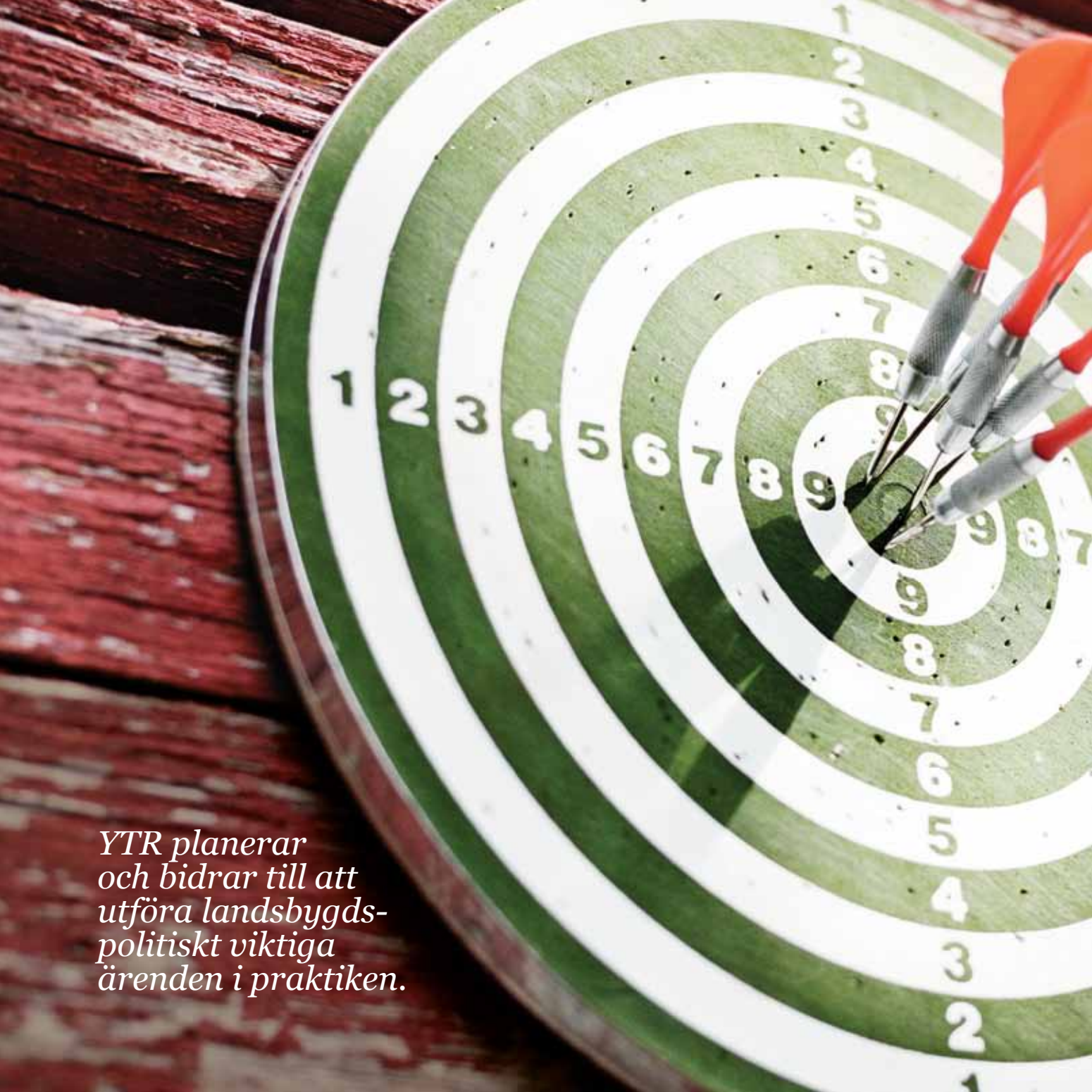
Bred och snäv landsbygdspolitik

I Finland indelas landsbygdspolitiken och landsbygdsutvecklingen i bred och snäv landsbygdspolitik beroende på vilka metoder man använder och vad man vill påverka.

Den breda landsbygdspolitiken är ett arbetssätt där politiken inom de olika förvaltningssektorerna planeras tillsammans så att landsbygden och människorna som lever där tas i beaktande. Till den breda landsbygdspolitiken hör de olika förvaltningsområdenas politiska riktlinjer, beslut och användningen av statens budgetmedel. Ansvaret för den breda landsbygdspolitiken ligger hos varje förvaltningsområde.

Till *den snäva landsbygdspolitiken* hör samhälleliga instrument vars uttryckliga syfte är att utveckla landsbygden. Till dessa hör bland annat landsbygdens utvecklingsprogram på olika handlingsnivåer, aktionsgrupparbete och byaverksamhet.

Utvecklandet av landsbygden kräver samarbete mellan de olika förvaltningsområdena. I samarbete är det lättare att koordinera olika åtgärder och arbeta mot gemensamma mål. Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) är sammansättning av förvaltningsområden och experter som har till uppgift att samordna den breda och snäva landsbygdspolitiken utvecklingsåtgärder. Samarbetsgruppen hjälper förvaltningsområdena att se på sitt arbete från landsbygdens synvinkel.

*YTR planerar
och bidrar till att
utföra landsbygds-
politiskt viktiga
ärenden i praktiken.*

I NÄTVERKETS CENTRUM

Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) är ett nätverk för alla som utvecklar landsbygden i Finland. YTR främjar landsbygdens livskraft genom att påverka beslutsfattandet i politiken och förvaltningen, genom att utveckla arbetsformer, genom att gå på djupet när det gäller de olika sektorernas utvecklingsbehov samt genom att finansiera landsomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt.

Den politiska ledningen, YTR och sekretariatet YTR är ett samarbetsorgan som har tillsatts av statsrådet och som har cirka 30 medlemmar och suppleanter. Medlemmarna är från olika ministerier, andra förvaltnings- och expertorganisationer samt från medborgarorganisationer.

I YTR finns sju olika ministerier och dem underställda organisationer representerade. De regionala och lokala aktörerna representeras genom närings-, trafik- och miljöcentralerna, landskapsförbunden, Finlands kommunförbund och Finlands byaverksamhet rf (SYTY). Därtill medverkar i YTR forsknings- och utvecklingsinstitut, läroanstalter, producent- och rådgivningsorganisationer, fackorganisationer, Skärgårdsdelegationen (SD), Företagarna i Finland och Kyrkostyrelsen.

Sekretariatet, som består av cirka 60 personer från YTR:s medlemsorganisationer, förbereder ärendena för samarbetsgruppen. Sekretariatet leds av en *generalsekreterare*.

Som YTR:s ledningsgrupp fungerar en *ministergrupp* sammankallad av ministern som ansvarar för *landsbygdspolitiken*. I riksdagen fungerar ett *landsbygdsnätverk* som handlägger aktuella landsbygdspolitiska frågor.

Tema- och arbetsgrupper

YTR bildar *tema- och arbetsgrupper* inom sektorer som kräver långsiktigt och mångsektoriellt samarbete för att utvecklas. Teman är till exempel boende, livsmedel, turism, företagande, aktionsgruppsarbete, välfärdstjänster, kultur, glesbygden och den svenskspråkiga landsbygdens särfrågor, medborgarverksamhet och tillvaratagande av naturprodukter.

Grupperna tillsätts för en bestämd tid. Gruppernas medlemmar är från medborgar-, forsknings- och utvecklingsorganisationer, företag och förvaltningen. Många grupper har flera på varandra följande mandatperioder. Gruppernas uppgifter och sammansättning ses över mellan mandatperioderna. Inom YTR fungerar hela tiden långt över tio tema- och arbetsgrupper.

Gruppernas verksamhet är mångsidig: de förbereder och genomför åtgärder i det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet, gör upp utvecklingsprogram över sina egna teman, organiserar seminarier, ger utlåtanden, påverkar politiskt och kommunicerar aktivt på många olika forum. Grupperna har ofta sina egna vidsträckta regionala nätverk.

De flesta temagrupperna finansieras i huvudsak med anslag som YTR delar ut ur *medlen för landsomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt för landsbygden*. Grupperna har en sekreterare på del- eller heltid.

YTR:s uppgifter

- Att driva landsbygdspolitiken i samarbete mellan de olika förvaltningsområdena
- Att bereda, genomföra och följa upp de landsbygdspolitiska programmen
- Temaspecifikt utvecklingsarbete
- Att stärka landsbygdsforskning och -kunnande
- Att främja landsbygdssäkring
- Att stimulera företagande, sysselsättning och jämställdhet
- Att stärka strukturerna och arbetssätten kring landsbygdens utvecklingsarbete på alla verksamhetsnivåer
- Att stärka den samhällsaktivitet som utvecklar landsbygden
- Att förbättra växelverkan mellan landsbygden och staden
- Att skapa och hålla igång en landsbygdspolitisk diskussion

Experterna samlas till tema- och arbetsgrupper som utvecklar verksamhetsbetingelserna inom sitt eget område.

Nätverket och arbetsformerna inom landsbygdspolitiken

Statsrådet
Landsbygdspolitiska
ministergruppen

Riksdagen
Riksdagens
landsbygdsnätverk

Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR)

YTR:s medlemmar
och suppleanter

Sekretariatet

Generalsekreteraren

YTR:s samarbetspartner

Skärgårdsdelegationen SD

Finlands byaverksanhet SYTY

Föreningen Maaseudun
uusi aika MUA

Nätverket för
landsbygdsprofessorer

YTR:s arbetsformer

Landsbygdspolitiska
helhetsprogrammet

Beredning av statsrådets
landsbygdspolitiska
riktlinjer

Genomförande och
uppföljning av Statsrådets
och YTR:s program

Tema- och
arbetsgrupperna

Nationella forsknings-
och utvecklingsprojekt
för landsbygden

Landsbygdssäkring

Information

Överläggningar
och seminarier

Internationellt samarbete

EU, OECD,
Nordiska ministerrådet,
utvecklingssamarbete,
bilateral samarbete och
flera internationella
organisationer

Andra program för landsbygds- och regionutveckling

EU-program

Nationella
regionutvecklingsprogram

Landskapsprogram

Kommunernas
landsbygdsprogram

Byaplaner

YTR bereder regeringens landsbygdspolitiska riktlinjer genom att anlita expertisen hos samarbetsgruppens breda nätverk.

VERKSAMHETEN BYGGER PÅ PROGRAMARBETE

YTR:s verksamhet baserar sig på helhetsprogrammet som innehåller strategiska riktlinjer och flera praktiska åtgärdsförslag som rör många delområden i samhället.

Det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet är YTR:s handlingsprogram, vars åtgärder utförs förutom av statsförvaltningen även bland annat av kommunerna, föreningarna och läroanstalterna. YTR bereder helhetsprogrammet och arbetar för implementering av programåtgärderna.

Statsrådets landsbygdspolitiska riktlinjer utgör det landsbygdspolitiska helhetsprogrammets politiska stöd. Statsrådet kan ge de politiska riktlinjerna i form av landsbygdspolitiska *redogörelser*, *specialprogram* eller *principbeslut*. De program som statsrådet har godkänt innehåller förvaltningens åtgärder för att förbättra livskraften på landsbygden. YTR stödjer regeringen i att bereda och genomföra de politiska programmen.

Bakom det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet och de politiska riktlinjerna ligger en omfattande beredningsprocess. I den deltar många olika instanser. Till det beredande arbetet hör en förhandlingsomgång med centrala landsbygdsaktörer på riksnivå och ett flertal regionala tillställningar. Programmet genomförande följs upp regelbundet.

Det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet 2009–2013, *Landsbygden och ett välmående Finland*, är det femte helhetsprogrammet. Som namnet anger framhäver det landsbygden som ett gynnsamt element för hela Finlands välfärd. I programmet ingår 15 strategiska riktlinjer och 146 åtgärder som fördelas i tre helheter: landsbygden som verksamhets- och livsmiljö, landsbygdens arbeten och näringar samt utveckling av det landsbygdspolitiska systemet.

FORSKNING OCH UTVECKLING

YTR beviljar finansiering för landsbygdspolitiskt viktiga temaområden ur jord- och skogsbruksministeriets medel för landsomfattande landsbygdsforsknings- och utvecklingsprojekt. Årligen finansieras 50-70 projekt med cirka 2,5 miljoner euro.

I utvecklingsprojekt ligger fokusen huvudsakligen på breda helheter, till exempel på en viss temagrups verksamhet. Med finansieringen har landsbygdsforskningen integrerats i högskolornas och forskningsinstitutens verksamhet. Landsbygdsforskningen och -undervisningen har förstärkts med ett nätverk av landsbygdsprofessorer och nätverket Rural Studies som är ett nätverk mellan universiteten. De nationella forsknings- och utvecklingsprojekten stärker systematiskt landsbygdspolitiken och det landsbygdspolitiska systemet.

I Finland utnyttjas landsbygdens forsknings- och utvecklingsverksamhet effektivt också direkt i politiken. I programarbetet anlitar YTR expertisen hos landsbygdsprofessorernas nätverk. Många landsbygdsprofessorer är efterfrågade experter i debattinlägg och frågor som gäller regionutveckling. Föreningen Maaseudun uusi aika MUA, som består av landsbygdsforskare och -utvecklare, samlar ihop förutom forskare och utvecklare också människor i förvaltningen.

Med hjälp av finansieringen är det möjligt att generera och ta upp nya idéer på landsbygden.

*Landsbygdssäkringen
tryggar en rättvis
behandling av människor.*

LANDSBYGDSSÄKRING

De olika förvaltningsområdenas och organisationernas verksamhet har både positiva och negativa konsekvenser för landsbygden. Typiskt för landsbygden är gles bebyggelse och långa avstånd. Bland annat därför har besluten på landsbygden annorlunda effekter än i tätorter.

YTR främjar *landsbygdssäkringen* på olika nivåer. Landsbygdssäkringen hjälper dem som bor, arbetar och tillbringar sin fritid på landsbygden att få sin röst hörd hos beslutsfattare och beredare. Landsbygdssäkringen bidrar också till att människorna behandlas rättvist.

YTR har utarbetat en kontrollista till stöd för landsbygdssäkringen i central- och regionförvaltningen. Listan hjälper att få ett begrepp om effekterna av ett beslut för landsbygden. YTR följer upp hur bedömningen införs.

Delat kunnande och erfarenheter länder emellan skapar nya möjligheter.

INTERNATIONELLT SAMARBETE

Internationella verksamheter kan hjälpa till när det gäller att uppnå målen för landsbygdsutveckling. Detta sker genom att man intensifierar samarbetet och nätverksbildningen på olika nivåer och mellan olika aktörer, utbyter information med internationella parter om god praxis och know-how och genom att man skapar förutsättningar för att genomföra internationella projekt.

YTR deltar aktivt i internationellt samarbete. Målet är att informera om egna framgångsrika handlingsmönster och att

dra fördel av information och know-how i andra länder. Det långsiktiga målet är att förbättra synligheten av landsbygdsfrågor och landsbygds politikens effekter nationellt och internationellt. Vidare mål är internationalisering av landsbygdsområdena och landsbygds politikens utformning till en egen erkänd politiksektor i olika länder.

YTR:s vision för det internationella samarbetet år 2020: YTR fungerar som en aktiv och sakkunnig aktör i en internationell landsbygds politik som betonar förankring i regionen, ett horisontellt synsätt och flernivåstyrning. I detta stärker YTR landsbygdens livskraft både nationellt och internationellt.

GÖR RÖSTEN HÖRD MED KOMMUNIKATION

För att driva frågorna vidare är det ytterst viktigt att man får och håller igång en landsbygdspolitisk diskussion. Till kommunikationen hör synlighet och spridning av information till medierna. En visuell image gör YTR och landsbygdspolitikens varumärke känt.

Kärnan i YTR:s nätverksbaserade verksamhet är att sprida information om det arbete som olika instanser gör både inom och utanför nätet. Kommunikationens utmaning är att hålla YTR:s aktörer uppdaterade om vad som händer i landsbygdspolitiken på olika håll.

YTR:s informationskanaler är bland annat webbplatsen Landsbygdspolitik.fi, en egen publikationsserie, det elektroniska nyhetsbrevet Liiteri (för dem som vill utveckla landsbygden), landsbygdsöversikten som publiceras med tre års mellanrum (den första år 2011), seminarier, mässor, tidningsartiklar, radioinslag och tv-dokument.

YTR ser till att landsbygdsfrågorna hålls framme och att information sprids ut.

*Finland anses vara
ett föregångsland i
landsbygdspolitiken.*

LANDSBYGDSPOLITIKENS UTVECKLING

Den finska landsbygdspolitikens rötter ligger i 1960–1970-talens regionpolitik. Byaverksamheten började på 1970-talet och Sällskapet för landsbygdsplanering grundades. Det kan ses som en föregångare till det nuvarande landsbygdspolitiska nätverket.

I landsbygdspolitikens planeringsstadium på 1980-talet började landsbygdspolitikerna utforma sig till sin egen sektor i politiken. Landsbygdspolitikens aktörer var föregångare till Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp. De första principbesluten om landsbygden fattade statsrådet på 1980-talet.

Europarådets kampanj Levande landsbygd år 1988 inledde landsbygdspolitikerna i sin nuvarande form. I decennieskiftet 1980–1990 utarbetades det första landsbygdspolitiska helhetsprogrammet, regeringen lämnade 1993 för första gången en landsbygdspolitisk redogörelse och på lokal nivå organiserades byaverksamheten. Efter att Finland inträdde i Europeiska unionen år 1995 fick landsbygdspolitikerna nya instrument: EU:s program för utveckling av landsbygden och aktionsgruppsarbetet.

Den första Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen arbetade åren 1995–1999. Sedermera har YTR blivit en permanent verksamhetsform. Också de landsbygdspolitiska helhetsprogrammen samt statsrådets landsbygdspolitiska redogörelser, specialprogram och principbeslut har kommit i rask takt. I OECD:s (2008) landstudie om Finlands landsbygdspolitik ses Finland som ett föregångsland i fråga om landsbygdspolitik och Finlands landsbygdspolitiska modell betecknas unik.

Landsbygdspolitikens utformning genom tiderna

Rötterna	Planeringsfasen	Genomförandefasen		
1960- och 1970-talet Tyngdpunkten i regionalpolitiken ligger på landsbygden	1980-talet Utformning av landsbygdspolitiken	1988 Europarådets kampanj "Levande landsbygd" (landsbygdspolitiken i sin nuvarande form får sin början)	1995 Finland medlem av Europeiska Unionen	
	1981 Statsrådets landsbygdspolitiska principbeslut	1987 Statsrådets landsbygdspolitiska principbeslut	1993 Regeringens 1:a landsbygdspolitiska redogörelse	
1950-talet Nämnden för landsbygdsnäringsarna	1981 Kommittén för landsbygdsutveckling	1983 Arbetsgruppen för landsbygdsutveckling	1988–1991 Landsbygdsutvecklingsprojekt	1992–1994 Landsbygdspolitiska delegationen
	1981 1:a planen	1983 2:a planen	1991 1:a landsbygdspolitiska helhetsprogrammet	
1966–1981 Lagar om utvecklingsområdena			1993 Lag om regional utveckling	
1972 Sällskapet för landsbygdsplanering				
1970s Byaverksamhet	Byaråd bildas	Byaverksamheten institutionaliseras		

Europeiseringen

1995–1999
EU-programmen:
LEADER II
Mål 5b, 6

Det nationella POMO-
programmet

2000–2006
EU-programmen:
LEADER+
ALMA, Mål 1, 2

Det nationella POMO+
-programmet

2007–2013
EU-programmen: Programmet
för utveckling av landsbygden
i Fastlandsfinland (inkl. LEADER),
Strukturfondsprogrammen
(ERUF och ESF)

2010–2013
Det regionala
programmet för
kohesion och
konkurrenskraft
(KOKO)

2001
Statsrådets
landsbygdspolitiska
principbeslut

2005–2006
Statsrådets 1:a
landsbygdspolitiska
specialprogram

2007–2010
Statsrådets 2:a
landsbygdspolitiska
specialprogram

2009
Regeringens 2:a
landsbygdspolitiska
redogörelse

2010
Statsrådets
landsbygdspolitiska
principbeslut

1995–1999
Den 1:a landsbygds-
politiska samarbets-
gruppen

1999–2002
Den 2:a landsbygds-
politiska samarbets-
gruppen

2002–2005
Den 3:e landsbygds-
politiska samarbets-
gruppen

2005–2008
Den 4:e landsbygds-
politiska samarbets-
gruppen

2008–2013
Den 5:e landsbygds-
politiska samarbets-
gruppen

1996
2:a landsbygds-
politiska helhets-
programmet

2001–2004
3:e landsbygds-
politiska helhets-
programmet

2005–2008
4:e landsbygds-
politiska helhets-
programmet

2009–2013
5:e landsbygdspolitiska
helhetsprogrammet

2000
YTR fastställs i lag (förordning
om utveckling av landsbygden)

2002
Regionutvecklingslag

2010
Lag om regional
utveckling

YTR:s landsbygdspolitiska nätverk

Lokala
aktions-
grupper

1997
Byaverksamhet
i Finland rf

Allt fler byaföreningar

*Hitta ett intressant tema och
kom med i verksamheten!*

www.landsbygdspolitik.fi

**LANDSBYGDSPOLITISKA
SAMARBETSGRUPPEN**

PB 32, 00023 Statsrådet | www.landsbygdspolitik.fi | maaseutupolitiikka@tem.fi